

MEMÒRIA

COMPANYS: Vint-i-cinc anys fa ara, fou en els últims dies del mes de Gener de 1906 que va donar-se una conferència agrícola segurament per primera vegada en la nostra Vila de Guissona; una persona tècnica, un Enginyer agrònom, el senyor Isidor Aguiló va dirigir-se als pagesos per a fer-nos adonar de que havíem de sortir del nostre atascament de la rutina amb que veníem treballant les terres, que calia sacrificar el nostre individualisme acudint a la associació; ens digué que el sistema de llaurades havia de canviar-se radicalment, que els fems es preparaven malament, que s'havien de completar les adobades amb els nous fertilitzans o adobs químics, en una paraula: qué treballavam massa i recolliem poc.

Hem de confessar que en l'estat d'incultura en que es trobava la pagesia de la comarca, en aquells temps, a gran part dels pagesos la conferència del senyor Aguiló els va fer l'efecte d'un miting electoral, i no faltaren els eterns pessimistes, que diguessin amb tó mofeta ¡Vés que ens han de venir a ensenyar aquests senyors!

A pesar d'aquesta mala disposició en que es trobava el pagès de nostres rodalies, la llevor escampada germinà ben depressa, i comprenent que l'única manera de propagar i emprar amb profit els nous procediments a l'art del pagès seria per mitjà de l'associació, pren còs l'idea de crear una societat i tot seguit naix humil, poruc i com sorprés de sa propia existència el SINDICAT AGRÍCOLA DE GUISSONA I SA COMARCA,

el nostre que avui ha arribat ja a la plenitud de la seva existència, el que es prepara a celebrar el seu vint-i-cinquè aniversari, les seves bodes de plata o noces d'argent, amb gran solemnitat.

¡Quina decepció han tingut aquells impresionistes que amb el seu pesimisme entrebancador afirmaven que el Sindicat no duraria un any, fundant-se en que a Guissona les societats no duren, (això es diu de tots els pobles) que si els personalismes, que els interessos creats, que els propis, que la mala fé i que tantes altres coses, al veure el Sindicat que té vint-i-cinc anys de vida i de progrés! Aquests, es clar; com tot ho veuen negre, no han sapigut destriar el Sindicat com a entitat econòmica d'altres societats que tenen per objecte la diversió o esbarjo dels seus socis, i es per això que no estableixen diferències entre el pà i la diversió, o les primeres necessitats i les secundàries; del principal, de l'aliment del cós, del que ens fa viure, no en podem prescindir; de les diversions, dels complements de vida, del secundari, si càl ens en passém. Heus ací perquè el Sindicat progressa i cada dia més; treballa en el segú, en el positiu, en l'indispensable, per això no pot desaparèixer.

El nostre Sindicat fou dels primers en llençar-se a la palestra actuant com a tal i exclusivament en defensa dels interessos agraris; això fou degut segurament a que l'esperit d'associació en la nostra vila ve arrelat de molt lluny. Si resseguim l'història de Guissona, segons dades verídiques recopilades pel nostre historiador local don Eduard Camps, ja en el segle XII existien fermes associacions, que amb el nom de Gremis, Germandats o Confraries, i amb un caient benèfic-religiós ens demostràren els fruits que poden obtenir-se de la cooperació ben ordenada. El nostre Sindicat, doncs, ha de considerar-se que no fou una nova creació, mes bé fou un relluc, una rebrotada dels antics Gremis de nostra Vila.

Llàstima de temps perdut; mentres nosaltres deixant quasi al oblit les ensenyances dels avant-passats, ens arrastràvem miserrimament per nostres pobres terres, altres països prenen aventatje organitzant-se i fent-se forts per mitjà de l'associació. França n'es una mostra; ja en 1751 la Generalitat de París fundava una associació de caràcter agrícola, associació que esdevingué mes tard la Societat Nacional d'Agricultura de França; a aquesta segueixen moltes altres associacions i arribàren a ésser en tal nombre que fou precis promulgar una llei especial que regulés el seu funcionament; a França es donà, doncs, la primera llei de Sindicats Agrícoles el 24 de Març de 1884; posteriorment es promulgàren lleis que reglamentaven l'associació pagesa a Bèlgica, Itàlia, Dinamarca, Anglaterra, Suïssa i altres; a Alemanya s'extenen més per la part financera i allà per l'any 1847 apareixen les Caixes Raifeisen regulades per llei especial, i finalment a Espanya pretenent imitar el d'uns i altres, es dona un R. D. en 29 de Juny de 1853, creant una mena de Caixes d'Estalvi en totes les Capitals de Província, decret que restà lletra morta sense el més petit resultat pràctic.

Fou més ençà del 1890 quan a Espanya i especialment a Catalunya va començar a sentir-se la necessitat de la cooperació; més per a que l'agricultor català girés la mirada envers l'associació, ens diu el gran socioec-agrari Josep M.ª Rendé, de grata recordança, va haver de venir un desastre, l'aparició de la ruïna i en molts punts la misèria; aquest flagell fou la filoxera.

Mentres ens contaven que enllà del Pirineu es perdien els ceps, motiu per a que els nostres vins anessin enfilant els preus, no ens preocupàvem de res pel nostre esdevenidor. ¡Ja podieu anar a parlar de previsió al pagés quan curull de dobles retornava de cobrar el vi que havia venut als francesos dels magatzems de Cervera! Aquesta riquesa passat-

gera que'ns venia precisament per efecte de la ruïna dels vigneron's trans-pirinaics, fou el motiu perquè el nostre pagès estés desprevingut, i al perdres la vinya pel flagell general, la filoxera, vingué el desesper, l'atuitment, es preveia per tot el monstre paorós de la miseria.

Aquesta situació de la pagesia, ja prou malmesa, acaba d'agreujar-se amb la fatídica collita del 1905, durant el qual no solsament van esgotar-se totes les reserves de nostres encontrades, sino que calgué recórrer a importacions de diners estranys al grup Agrari, per a socórrer les necessitats dels pagesos i no cal dir que amb préstecs-hipotecaris i vendes a carta de gracia sobre les finques dels maulaurats agricultors

En cassos com aquests es quan l'orgull s'aplaca i es pensa amb el germà, amb l'amic, amb el company per a sortir d'apuros; en el càs que esmentém, essent mal general, no podia acudir-se a les coneixences i allavors fou quan el pagès pensà en l'associació; ella acabà amb l'aldarull de mofa i explotació de que era víctima la classe agricultora i l'alçà orientant-la per a els nous cultius, que si bé no serien tan productius com la perduda vinya, ho foren suficients per a proporcionar, encara que amb més esforç, un relatiu benestar a la pagesia.

Més torném al nostre Sindicat i com a tribut d'admiració a l'obra complerta i als homes que hi han cooperat, resseguin els fets més culminants de sa existència; perdonant els errors, glosém els bells encerts i aprofitem-ne per nostra experiència les sabies ensenyances que enclouen 25 anys de perfeccionament.

Sabém molt bé que la resenya que anem a començar tindrà un regust prosaic i ensopidor per tots aquells que no sentin com nosaltres aquest amor intèns que fa interessants les mes petites coses; però avui ens dirigim als socis, als de casa, als que com nosaltres han seguit d'aprop la tasca

FAÇANA POSTERIOR DEL EDIFICI SOCIAL

d'aquests anys i sentin al unis aquella exaltació que ens fa trobar poètica la cosa mes prosaica.

Comencém aquesta narració, amb perdó dels profans, traslladant-nos de cop i volta als últims de Gener de l'any 1906.

Després de la conferència del senyor Aguiló donada a la sala, que en aquell temps servia per a ballar, nomenada Sala del Calderé, al Arrabal del Coma, i avui forn de l'Esteve, es nomenà una comissió organitzadora que la integren els senyors Ramon Esteve, Elias Oliva, Jaume Rull, Ramon Petit, Josep Roca, Felip Guim i Ramon Pujol Bagà. Aquesta comissió cuidà de reunir un nombre d'adictes, que ja en podem dir socis, va redactar uns estatuts i convocà una reunió general per el dia 4 de Febrer següent.

En aquesta reunió es varen aprovar els estatuts i es nomenà la Junta Directiva com segueix: President, en Ramon Esteve; Vis-president, Elies Oliva; Depositari, Francisco Mercadé; Comptador, Josep Roca Martí; Vocals, Jaume Rull i Ramon Petit, tots aquests de Guissona; i en Felip Guim, de Vichfret; Ramon Sala, de Sant Martí; Pere Antoni Joan, de Torrefeta; Joan Alsina, de Palouet, i Secretari Ramon Pujol Bagà, de Guissona; com a suplents s'eregeixen en Joan Mingot, de Guissona; en Ramon Bargués, de Bellvehí i en Miquel Torradeflot, de Massoteras. El nombre de socis inscrits fou aprop de 200.

Per a tots ells, per als que son amb nosaltres i els que no hi son, i per els que vingueren mes tard, el nostre mes sincer agraïment i la mes gran admiració; per els difunts a més una pregaria.

Durant els primers mesos la Junta Directiva es reunia cada diumenge i desplegant el màxim d'activitats envià els estatuts al Excm. Sr. Governador Civil de la Província de on tornen aprovats amb una rapidesa extraordinaria. Demana al Ajuntament si podia facilitar-los local; sollicita la coo-

peració moral i material dels senyors Bisbe, Diputat a Corts, (l'acta no diu els noms), Diputats Provincials senyors Nuix, Santromà, Agelet i Riu, i de les persones que tenint finques a la comarca visquin a fora d'ella.

El segon dia que es reuneix la Junta Directiva fixa la quota que han de satisfer els socis, en cinquanta cèntims cada mes, i nomena delegats en diversos pobles de la comarca, tal com segueix: Morana, en Francisco Pané; Sant Martí, en Ramon Sala; Massoteras, en Miquel Torradeflot; Vichfret, en Felip Guim; Palou, en Anton Cases; Florejachs, en Joan Font; Bellvehí, en Ramon Bargués; Pelagalls, en Vicens Llovet; Guardasivenes, en Miquel Condal; Viver, en Joan Bargués; Torà, en Francisco Sunyé; Plandogau, en Valentí Riera; Palouet, en Joan Alsina; Torrefeta, en Pere Antonijoan; Sant Guim, en Ramon Cera; Salvanera, en Josep Vilà; Cisteró, en Josep Torra; Vilalta, en Miquel Ribera; Pallargas, en Josep Tarragó; Comabella, en Joan Solé, i Llor, en Felip Cisteró.

Com es veu, al seu començament el Sindicat ja marca unes lites ben enllà de la comarca, Torà, Plandogau, Pelagalls i Viver semblaven molt llunyanes i no obstant avui s'han quedat ben endins del cercle social.

El dia 10 de Març del mateix any ja teniem local; després de tantejar diferents llocs En Josep Mingot Coll (a) Nins, lloga al Sindicat els baixos de la seva casa del carrer de Bisbal pel preu de Dotze pessetes i mitja cada mes amb l'obligació de donar llum de gas acetilè sempre que al Sindicat convingui, aixís ho diu l'acta, tot pel mateix preu de 12'50 ptes. mensuals. En el mateix dia s'acorda la compra d'una taula i dotze cadires. (Avui encara s'usen a la Sala Biblioteca).

Al 10 de Maig següent s'ocupa ja la Junta de fer-se local propi i posant els ulls sobre les runes del Palau Episcopal, recorre al senyor Bisbe per si fos possible bastir el nou

edifici damunt d'aquells terrenys; el resultat d'aital gestió no fou satisfactori i l'hostatge social continuà en els baixos de càl Nins per espai de 15 anys, o sigui fins a primers de l'any 1921.

Seguim a l'any 1906; en l'acta de 9 de juny i 29 de juliol, es preocupa la Junta de la primera compra d'adobs químics en comú i surt la dificultat de que les cases venedores exigeixen una fiança que respongui del pagament del preu d'aitals adobs; es allavors que aquella Junta Directiva, al sacrifici de cuidar gratuïtament de l'administració hi ajunta el d'haver de respondre personalment i amb una quantitat determinada d'acord amb les possibilitats de cada hù, del compliment del contracte amb la casa venedora dels adobs.

La segona Junta General es celebrà el dia 5 d'Agost ocupant-se exclusivament de la campanya d'adobs per la propera sembra; es nomena la primera comissió per anar a fer compres que la formen els senyors Roca, Sala, Guim i Antonijoan. S'acorda que els socis que vulguin rebre adobs valent-se del Sindicat, havién d'omplénar i signar una fulla expressiva de la quantitat i qualitat de cada classe que desitjaven i els que no el paguessin al comptat abonarien l'hu per cent cada mes, en concepte de demora o interessos; a més havién de pagar al encarregat de la distribució en concepte de gratificació o premi a sos treballs, un ral per cada sac de superfosfat i dos rals per sac de les demés matèries fertilitzants.

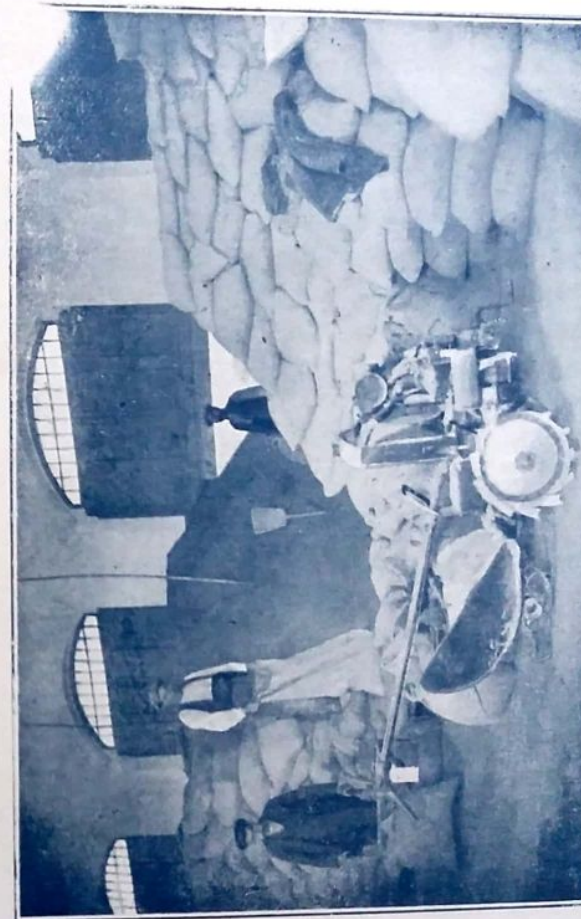
¡Com ho és de edificant i encoratjadora l'evolució que ha experimentat aquesta secció fins als nostres dies! Sols cal comparar el sistema que acabem d'esmentar i el d'avui en que els associats es proveeixen dels adobs tal com els necessiten sens prèvies formalitats i reduïts els interessos a molt menys de la mitat o sigui al mig per cent cada mes vençut, després d'haver disposat d'un plaç que comprén els

mesos de Juliol a Desembre, completament gratuït o sens interès o demora de cap classe.

No es pretengués pas interpretar com a motiu de censura als primers elements directius del Sindicat la comparança que deixem consignada, sino molt al contrari; el que sí això ens palesa el grau de millorament de la nostra associació, degut principalment a l'extraordinària importància de les operacions actuals que amb adobs solsament ha passat de 10 a 400 vagóns en un exercici.

Continuant la narració dels fets ocorreguts l'any 1906, any de molta activitat pel novell Sindicat, cal esmentar que al 11 d'Octubre s'acorda establir una quota d'entrada de 5 pessetes per a tots els socis que vulguessin ingressar després del primer de Gener de 1907. En la mateixa reunió s'acorda subscriurers a la Biblioteca Agraria Solariana, quins volums venen tot seguit a posar el llevat de la nostra biblioteca actual, que si be no es molt nombrosa, te llibres al abast per a que l'agricultor pugui consultar i resoldrer molts dels problemes de la complexa i delicada missió de la pagesia. Llàstima que'l pagés no arribant a compendre el valor de les ensenyances que'ls llibres li podrien reportar, no llegeix com caldria per la seva il·lustració. Un soci no obstant s'ha distingit i ens sembla de justícia l'esmentar-ho. Des de l'instal·lació dels primers llibres, un modest agricultor, el soci Miquel Freixes (a) Giralí, veí de la Morana, encara avui company i soci nostre, (i que Deu li permeti es-sér-ne per molts anys), amb una afició i una constància dignes de tot elogi, ha esmerçat moltes hores llegint i rellegint els llibres de pagés i no pas endevades, car ja se li endevina tot seguit, parlant amb ell de coses de la terra.

Passem al any 1907; el dia 10 de Març, reunits els associats en Junta General acorden establir l'agrupació Segur Mútuo d'Animals, la mateixa que avui existeix amb alguna variant que la pràctica feu indispensable. Els aventatges

INTERIOR DEL MAGATZEN DE GUISSONA

que aquesta mutualitat reporta no els coneixen prou bé mes que aquells que han sigut disortats amb pèrdues d'animals, que la mutualitat ha restablert puntualment evitant a mes d'un assegurat, una imminent ruïna.

El sacrifici que la mutualitat exigeix es ben poca cosa, doncs el màxim que han arribat a pagar els assegurats, i això solsament en un exercici, ha sigut el 2 % sobre les quantitats assegurades i com a promig, en tota l'existència de l'agrupació o sigui durant un espai de 22 anys, ha correspost satisfer l'hu per cent per a cada exercici. ¿Com seria possible tenir a mà un mitjà de previsió tan segur i econòmic, si no fos l'organització mutual que no enclou en si el mes petit negoci i que totes ses despeses es redueixen al cost dels impresos propis de l'administració? Ja ho aniràn entenent els pagesos, i amb el temps creiem s'arribarà a estendre la mutualitat en els segurs d'incendis, accidents, pedregades, enfermetats, vida, o sigui en tots els rams a que hauria d'arribar la previsió del home.

No es solsament amb el Segur Mutuo d'Animals que exerceix la previsió el Sindicat, doncs en la reunió del dia 10 de Març del mateix any 1907 la Junta General acorda destinar 150 pessetes a l'adquisició de cohets granífucs per assajar-los contra les pedregades, i avans d'un any mes tard, o sigui en primer de Març del any 1908, organitza, també com a via d'assaig, la defensa de la vinya contra les glaçades tardanes, per mitjà de boires artificials produïdes pel fum de palla mullada amb quitrà que el Sindicat proporcionaba abundantment, no solsament als socis sino també a tots aquells que's varen comprometre a fer fumeres en les seves finques, al apuntar un dia perillós de glaçada.

Cal observar com l'obra del Sindicat es altruista, que no contrau els beneficis als socis solsament sino qu'escampa arreu el bé sens mirar a qui el fà, ben convençut de que moltes voltes arribarà a afavorir fins als seus contraris.

Fins a les darreries del any 1908, o sigui durant els tres primers anys d'existència el nostre Sindicat funciona com a simple associació, regint-se per la llei general d'associacions de 30 de Juny de 1887 i R. D. de 14 de Novembre de 1890, però al promulgar-se la llei especial de Sindicats Agrícoles el 28 de Gener de 1906 i publicat el reglament per la seva aplicació en 16 de Gener de 1908, la Junta Directiva promou l'expedient a fi de que el nostre Sindicat sigui reconegut com a tal i se li concedeixin les excepcions i prerrogatives que la llei de Sindicats els concedeix, expedient que fou resolt favorablement per R. O. expressa que fou comunicada al Sindicat amb data 22 de Desembre del mateix any 1908.

Al arribar a aquest punt sembla que'l Sindicat reposa l'impresió que hom sen llegint les seves actes, es de quietut, no passa res de nou durant un parell d'anys i es que'l pagés no podia pas ésser diferent dels demés mortals. No us heu fixat com al poc temps de posseir una cosa, encara que ella ens sigui de força utilitat ja no ens en adonem, si fins sembla talment que haigi perdut el mèrit; de nens arrecorrem les coses de jugar, els joves de pagés ja deixen tot seguit les preferències que han tingut per la mula, jove triada amb il·lusió a l'última fira; i en altres ordres; no havíem exclamat tantes vegades ¡Ah si tinguéssim una fàbrica on col·locar les nostres jovenetes que no haguessin d'anar a servir a ciutat! vingué la fàbrica, un preclar Guissonés ens la porta, i ja no hi parem l'esment. Per a donar-nos compte del gran servei que'ns fan, caldria que'ns faltessin altra volta; es molt paradoxal, però si per un temps quedéssim sens electricitat, telèfon, carreteres i demés, i haguéssim d'anar a peu i amb llums de ganxo, es allavors que'ns donariem compte de tota l'importància de les coses.

El nostre pagés doncs, com els demés, ja estava acostumat al Sindicat i acceptava com a cosa corrent, com

tantes d'altres, el que era en primer lloc imprescindible.

El Sindicat n'obstant va fent sa via; al 13 de Març del any 1910 l'enginyer agrònom En Joan Bulbena donà una conferència il·lustrada amb projeccions lluminoses en la qual el pagés comença a interessar-se; ja parla de nitrògen, fòsforic i potasa que avans del Sindicat no coneixia.

Cap a les darreries del any 1911 pretén la Junta fer un estudi sobre les aigües de Guissona i la Comarca i quan tot estava preparat per a que l'eminent geòlec Mossèn Font i Sagué vingués per realitzar aquest estudi, es rep una postal signada per Mossèn Font dient que's veia precisat a suspendre el viatge per haver-se sentit un xic indisposat; disortadament, al següent dia, portaven ja els periòdics l'esquela de la seva defunció (E. P. D.).

No es desencoratjà la Junta Directiva i a mitjants del any següent (1912) ve a la nostra comarca l'intel·ligent geòlec Mosen Marian Faura qui després d'uns dies esmerçats en l'estudi del nostre sub-sol donà un dictamen en el que manifestà el seu parer de que les aigües de les fonts de Guissona, Massoteras, Bellvehí, Torrefeta i altres que enriqueixen la comarca, no venen pas de lluny o sigui que no son artesianes sinò provinents de filtracions de pluges; i que la composició dels terrenys calcaris de Guissona envers a sol ixent permetien aquestes filtracions i al arribar les aigües als indrets de Guissona es troben que les terres argiloses o compactes, no les deixen passar fent-los parada rasclosa o be façera i necessàriament, per llei de gravetat, han de sortir a la superfície i d'aquí les nostres fonts.

Fins aquí la presidència de D. Ramón Esteve qui cessa en el seu càrrec el dia 25 d'agost del any 1912, el substitueix En Jaume Rull Pinós a qui hem d'estar força agraïts per dos fets que cal esmentar; primer per encarregar-se de la presidència del Sindicat en situació ben difícil, quines causes no esmentarém per que entenem que resolta una dificul-

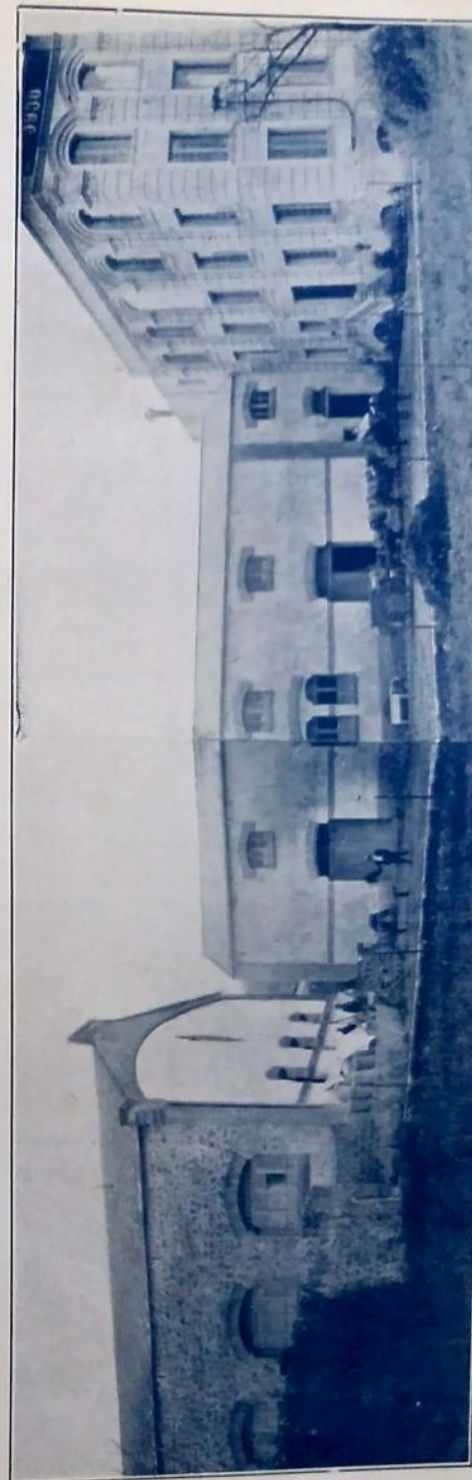
tat es millor gaudir dels resultats deixant ben oblidades les causes que la produïren. En segon lloc hem de restar agraïts al Sr. Rull pel seu gest d'altruisme oferint-se tot sol i amb els seus béns particulars com a garantia de l'import total dels adobs que s'entreguessin al Sindicat. En honor a la veritat cal esmentar que altres companys de Junta feren semblants oferiments, però que no els calgué arribar a tal sacrifici, perquè el Sindicat tornà immediatament a la seva normalitat i li fou acceptada la seva propia solvència.

Al poc temps d'actuar la nova Junta, el dia 4 de Novembre de 1912 s'ocupa novament de procurar local al Sindicat; s'entaulen altra volta gestions amb el senyor Bisbe de la Diócesis per tal de poguer adquirir un pati sobrant de les ruïnes del ex-palau i quan tot estava convingut, per causes que seria llarg contar, fracassà novament aquell projecte i el Sindicat es queda altra volta sens poguer tenir casa.

La Junta no abandonà el projecte de fer-se amb edifici propi i en 30 d'Agost de 1914, la Junta General acorda la compra del pati on s'alsa actualment el nostre primer edifici, conegut allavors per corral o pati de la façina dels pagesos; feliç coincidència que fa tornar al pagès ço que havia servit en altres temps per a fer-hi un assaig de cooperació.

La compra del pati es formalitzà a primers de Gener de l'any 1915 pel preu de 5.000 pessetes, i tot seguit es fan projectes i presupostos i acabe amb un concurs obert entre els paletes que vulguessin emprendre el bastiment del edifici; els concursants esverats per l'alça general que experimentaven tots els articles, demanen preus que espanten a la Junta i aquesta acorda suspendre el fer les obres, sens sospitar que mes endavant ho pagarien més car, com així succeí; tot es fa a fi de bé.

Durant l'any 1912 i en diferents dates compra el Sindicat, reus, bravants, màquina seleccionadora de llevors,

VISTA GENERAL DELS MAGATZEMS I FÀBRICA DE FARINES DE GUISSONA

màquines de sulfatar i aparell graduador de vins, posant-ho tot a disposició dels socis, mitjansant un petit lloguer per a cada servei que al temps que proporcionés algun ingrés que es destinaria a la reparació i conservació dels aparells, faria que'ls socis se'n servissin amb mes regularitat i diligència

A pesar de les greus dificultats que surtien arreu pel trastorn mundial produït per la gran guerra, el Sindicat segueix la seva via redoblant son esforç per tal d'aminorar els mil inconvenients que arreu es presentaben, principalment per l'adquisició dels adobs químics, arrivant però, a conseguir que no faltés en cap de les sembrades aquest principalíssim factor fertil·litzant.

En la Junta General del 29 d'Agost de 1915, s'acorda establir un magatzem a Cervera, a fi de facilitar millor el repartiment dels adobs i la regular descàrrega dels vagóns del ferrocarril, quin moviment anava augmentant en cada exercisi.

Des dels seus primers temps el magatzem de Cervera fou motiu per a que aflluissin al Sindicat bastants agricultors de la ribera del Sió, i es començà a preveure l'importància que amb el temps havia de tenir aquella Sucursal, si bé no hauriem arribat mai a creure que pogués arribar a assolir el seu actual expandiment.

El dia 22 d'Abril de 1917, la Junta Directiva acorda abonar-se al telèfon que la Mancomunitat de Catalunya feia arribar fins en aquesta vila, abonament que ha continuat el Sindicat sens interrupció, fins als nostres dies. Aquest fet a qui avui no concediríem la mes petita importància, fou allavors un esdeveniment pel Sindicat i per tota la comarca de Guissona.

El dia 3 de Febrer de 1918 ve a Guissona per primera vegada a donar una conferència agrícola l'enginyer agrònom en Josep M.ª Valls, l'home de les grans activitats, el

bon amic de tots els que cuidem la terra, qui en aquells temps regia l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona i al ensem dirigia els serveis tècnics d'agricultura de la Mancomunitat de Catalunya

El senyor Valls amb el seu dó de persuasió, ens parlà tan graficament dels avantatges que'ns portaria el cultivar la terra amb un procediment completament desconegut en aquesta comarca ço es substituint o millor alternant les cultivadores amb les antigües reus, que tot seguit es posà en pràctica i a la vista de tots estan els beneficis que aquest renovament ens ha portat

Com acostuma a succeir, després de la conferència agrícola, els entusiasmes es renovellaren i es parlà tot seguit del establiment d'un camp experimental a quin fi s'acorda acudir al concurs obert per la Mancomunitat oferint la cooperació del Sindicat en tot quan fos possible; llàstima que quan ja teniem el camp i tot estava preparat i convingut no arribà a funcionar per dificultats que no estava al abast del Sindicat poguer resoldre.

El 24 d'Agost de 1919, es tracta novament de la construcció del edifici social, de tal manera que els socis reunits en Junta General fan la comanda a la Junta Directiva de que sigui com sigui i emprant els mitjans que siguin necessaris s'aixequi l'edifici sobre el terreny que fa més de 4 anys es propietat del Sindicat. La Junta Directiva confecciona projectes i pressupostos i en la Junta General següent celebrada en 4 de Gener de 1920 baix la presidència d'En Pelegri Botet Antoni Juan successor d'En Jaume Rull des de l'Agost últim, es pren en ferm la determinació de construir la casa social; però com que els fondos del Sindicat no eren suficients per a costejar l'import de les obres, s'acorda obrir una subscripció entre'ls socis emetén obligacions hipotecaries al 5%, d'interés amortitzables a la par en un termini màxim de 30 anys.

Prop mig any duren els preparatius i el 4 de Juliol del mateix any 1920 es formalitza en Junta General l'emprèstit de 30.000 pessetes amb destí a les obres del nou edifici, emprèstit que queda covert immediatament.

El 21 de Desembre del mateix any es celebrà Junta General i no essent suficient l'antic local per a donar cabuda a la gran afluència de socis (segons diu l'acta) o també podria ésser molt bé que fos per la frisança d'estrenar el local nou que tot just estava cobert, s'acorda traslladar-se al edifici social de propietat i així es feu tot seguit amb gran contentament de tots els socis qui reflexaben en els seus enriolats semblants la joia interior que l'aconteixement els produïa.

Per fi el dia 27 de Febrer de 1921 es solemnitza amb una festa la benedicció i inauguració del nou edifici. Es pot ben dir que no va faltar un soci al gran aplec, i poques vegades en l'església de Guissona s'havien aplegat tan nombre d'homes, i el local social amb tot i sa grandaria (30 metres llarg i 16 d'ample) era incapaç d'enquibir la gentada que s'havia reunit. Firmen l'acta que perpetua la festa inaugural, además de la Junta Directiva, socis i representants d'altres associacions, totes les autoritats locals; senyor Alcalde en Pelegri Morera, senyor Rector Mosén Vicens Telloa, senyor Jutge en Josep Camps, senyor Antoni Palou tinent de la Guardia Civil; i els convidats en Jaume Reventós, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya, Mosén Geroni Roca ecònom de Cervera qui ens feu un bell panegiric a la funció religiosa, i els Diputats Provincials senyor Riu, Agelet, Florensa i Montiu.

L'ordre de la Festa fou així: al matí solemníssim ofici a la capella de Sant Isidre de la Parroquia, finalitzat el qual es procedí a la benedicció i inauguració del nou edifici social; al migdia àpat de germanor en el local recent inaugurat i a la tarda conferència donada per l'eminent sociolec Jaume Raventós desenrotllant el tema «Diverses modalitats

del treball del home»; estigué insuperable i quines ensenyançes difícilment oblidarém els que siguérem sortosos d'escollar-lo.

Juntament amb la festa inaugural va coincidir un curset d'ensenyaments agrícoles donat per elements tècnics de la Mancomunitat de Catalunya i en el que intervingueren els senyors Poc de Feliu, Matóns, Salóm i altres, quins, per espai d'una setmana divulgaren entre els nostres pagesos els nous procediments a emprar en agricultura.

Acabada la festa i com si les felicitacions rebudes haguessin injectat a la Junta Directiva nous encoratjaments, canvia radicalment la forma d'actuar del nostre Sindicat i enfront la crisi alarmant de la post-guerra produïda per la baixa exorbitant dels fruits agrícoles agreujada pel fet de que continuessin encara amb preus molt alts els articles que havíem de comprar, pren embransida sortint a la defensa del pagés i d'un sol cop, en el primer semestre de l'any 1921 implanta la secció forn, la cooperativa de consum, les seccions blats, i el magatzem de grans i derivats pel bestiar. L'aldarull que mouen els perjudicats per les noves seccions alguns d'ells socis, no es pot a descriure; durant poc mes d'un mes la Junta General s'ha de reunir per dos vegades, el Sindicat es denuncia a l'Hisenda com a infractor de la llei de Sindicats, en fi es sosté una lluita que tots recordaréu per que no fa molts anys i a mes per formar época en l'història de nostre Sindicat.

Lo saludables que aquelles lluites fóren pel Sindicat, els fets posteriors ens ho demostren; aquelles seccions que van ésser creades amb el sol intent de regular els preus a la comarca, han arribat avui a fer operacions voluminoses, la secció «Blats» que en l'exercici 1920-21 reüní 6.000 sacs de blat, en recull actualment mes de 80.000 i així totes les altres.

El dia 27 d'Agost de 1922 ocupà la presidència del Sin-

FAÇANA DE LA FÀBRICA DE FARINES

FÀBRICA DE FARINES PRIMER PIS

dicat, per cese reglamentari d'en Pelegri Botet, en Felip Guim Tomàs, qui es trobà en plé desenvolupament de totes les seccions i no cal dir que el treball era extraordinari. El local es fa petit, els productes de la terra afluïxen en tal abundó al magatzem del Sindicat que es fa precis l'ampliació; però la Junta Directiva no s'arredra i comença noves gestions que donen per resultat la construcció del nou magatzem denominat avui magatzem de blats; l'escriptura de compra del terreny es formalitzà a primers de Març de l'any 1924.

Moltes i bones coses es portàren a terme durant la presidència del senyor Guim, però donada l'extensió d'aquest treball i perquè essent d'època rescent les tenim mes presents ja tots els socis, ens limitarem a esmentar lacònicament les de mes importancia prescindint de detalls que ens farien a tots la tasca molt pesada.

El dia 10 de Maig de 1923 s'inaugura amb una gaia festa la Sucursal del Bosch a Cabanabona, amb conferències i parlaments adequats.

El mateix dia en Josep M.ª Valls dona una conferència a Guissona.

El 18 de Gener de 1925 es pren l'acord d'instal·lar un molí triturador per fer farina pel bestia, i es compra poc després.

El trenta d'Agost de 1925 la Junta General, al veure la extraordinaria importancia que havien alcançat les seccions establertes, i el capital que ja tenia reunit el Sindicat, acorda augmentar la quota d'entrada a soci fins a 25 pessetes en lloc de 5 pessetes com es venien pagant fins allavors.

A mitjans de l'any 1926 s'introdueix als magatzems el sistema mecànic per aixecar i apilar els sacs.

El 23 de Gener de 1927 s'acorda la compra del magatzem de Cervera i ampliació de l'edifici.

A primers de Juliol del mateix any arriba de França el

camió «Saurer» vingut per carretera directament des de la fàbrica de Suresnes, situada a 35 kilòmetres mes enllà de Paris, i un any mes tard, o sigui en 26 d'Agost de 1928, la Junta General acorda la compra d'un automòvil turisme a fi de que la Direcció pugui atendre millor les Sucursals.

El mateix dia s'acorda establir una Sucursal del Sindicat a Calaf, en vista del gran moviment que proporcionen els socis de l'alta Segarra.

Des de primers de l'any 1929 fins als últims d'agost de l'any 1930 regí els destins del Sindicat, ocupant el primer lloc en la Junta Directiva, el malaurat company en Jaume Alsina Solé, l'home auster i abnegat, tot cor i sacrifici; la mort ens el arrabassà quan tot just havia començat el seu apostolat en l'obra sindical a la qual s'havia entregat sens reserves (Deu el tingui en la Gloria).

Per acabar aquest repàs donat al Sindicat en sos 25 anys d'existència, cal esmentar, que el nostre Sindicat ha intervingut activament sempre que s'han donat disposicions de govern que afectessin a l'agricultura, com les tasses de blat, arrendaments, llantes dels carros, impost de rodatge, etc., cursant comunicacions i telegrams; ha assistit a congressos, concursos i certàmens, ha procurat per tots els mitjans l'abaratiment dels adobs químics, fent un estudi dels diferents superfosfats, dels àcids i dels bàsics nacionals i estrangers, dels adobs nitrogenats i dels potàssics; ha fet tots els anys repetits anàlisis de les diferents matèries rebudes; ha contribuït moral i materialment al desenvolupament de les comunicacions, especialment de les carreteres de la comarca i en fi, ha cooperat a tots els moviments que anessin dirigits a fomentar la riquesa agrícola de la comarca.

Arribats al 27 de Gener de 1929 la Junta General veu clara la necessitat de construir una fàbrica de farines i des de aquesta data memorable tot el del Sindicat queda

eclipsat i pren un relleu extraordinari l'assumpte farinera. Tots sabeu perfectament, per haver-sen donat compte detalladament en dos Junes Generals consecutives, el feix de dificultats que es varen haver de resoldre especialment per a obtenir el permís oficial indispensable per a l'instal·lació de la fàbrica.

Dona goig recordar la fé i l'entusiasme en que's va treballar durant un any seguit. Contra l'oposició dels fariners de la província va redreçar-se la comarca tota presentant personalment a Madrid una contra-protesta signada per 74 alcaldes i per més de 2,000 agricultors de la comarca.

Per fi vingué el permís el dia 21 de Desembre de 1929; els nostres optimismes de justícia havien triomfat contra les concessions i monopolis enemics del progrés, i set mesos mes tard el bronzir dels motors ofegant tot el soroll passat, era per nosaltres com un cant de victòria, com un himne al encert de l'obra sindical.

El moviment del últim exercici que'ns cal ressenyar per a complir amb nostres estatuts vos el palesaràn les següents dades preses dels nostres llibres i el balanç de situació tancat com tots els anys en 30 de Juny prop-passat.

ALGUNES DADES SOBRE MOVIMENT

La suma del llibre Diari en aquest exercici 1929-30, dona	16.424,071'10 ptes.
Els adobs repartits en aquest exercici 1929-30 son	5.641,738'50 kilos
Els blats entrats en aquest exercici 1929-30 sumen	4.500,503'00 kilos
El nombre de socis s'ha elevat ja a	1.601
La secció magatzem ha venut gèneres per valor de	577.048'05 ptes.